Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2025/1183

21.3.2025

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Ako podporiť subjekty sociálneho hospodárstva v súlade s pravidlami štátnej pomoci: niekoľko úvah v nadväznosti na návrhy uvedené v správe Enrica Lettu

(stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(C/2025/1183)

Spravodajca: **Giuseppe GUERINI**

Poradca	Samuel CORNELLA
Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	11. 7. 2024
Právny základ	článok 52 ods. 2 rokovacieho poriadku
Príslušná sekcia	sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu
Prijaté v sekcii	12. 12. 2024
Prijaté na plenárnom zasadnutí	22. 1. 2025
Plenárne zasadnutie č.	593
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	216/4/1

1. Závery a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) zdôrazňuje, že je dôležité zosúladiť potrebu silnej verejnej podpory subjektov sociálneho hospodárstva, ktoré často vykonávajú funkcie a úlohy predtým vykonávané štátom, s európskymi pravidlami štátnej pomoci.

1.2. Vzhľadom na to, že aj v správe Maria Draghiho o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti sa poukazuje na prepojenie medzi konkurencieschopnosťou a európskym sociálnym modelom a pripomína význam ochrany európskych systémov sociálneho zabezpečenia a sociálnej ochrany, EHSV zdôrazňuje význam subjektov sociálneho hospodárstva pri zabezpečovaní konkrétnych reakcií na sociálne potreby európskych občanov. Tieto úlohy by sa mali uznať v európskych pravidlách o štátnej pomoci, keďže sú zamerané na spoločné blaho.

1.3. EHSV konštatuje, že v mnohých prípadoch a možných situáciách sa pri činnostiach subjektov sociálneho hospodárstva vychádza zo solidárneho modelu, ktorý presahuje rozsah pojmu „hospodárska činnosť“. Zároveň existuje mnoho prípadov, v ktorých by sa cezhraničný charakter činností týchto subjektov pôsobiacich v oblasti sociálnych a zdravotníckych služieb mal považovať za zanedbateľný a nie v takom rozsahu, aby predstavoval významné porušenie hospodárskej súťaže medzi členskými štátmi. Preto by bolo naliehavo potrebné, keby Komisia vo vzťahu k týmto oblastiam podrobnejšie objasnila chápanie pojmov „hospodárska činnosť“ a „cezhraničný význam“.

1.4. EHSV sa domnieva, že by sa mali posilniť a zjednodušiť pravidlá poskytovania funkčnej pomoci na prijímanie znevýhodnených pracovníkov alebo pracovníkov so zdravotným postihnutím do zamestnania uvedených v oddiele 6 všeobecného nariadenia č. 651/2014 o skupinových výnimkách. Ako sa navrhuje v správe Enrica Lettu o vnútornom trhu a v oznámení „Kritériá pre analýzu zlučiteľnosti štátnej pomoci pre zamestnávanie znevýhodnených pracovníkov a pracovníkov so zdravotným postihnutím podliehajúcej individuálnej notifikačnej povinnosti“ (oznámenie o pomoci pre zamestnávanie, Ú. v. EÚ C 188, 11.8.2009), tieto pravidlá by sa mali aktualizovať, aby odrážali súčasnú hospodársku realitu.

1.5. EHSV sa domnieva, že pri pripravovanej revízii všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách je nevyhnutné zachovať uvedené dve kategórie pomoci ako špecifické a odlišné a zdôrazňuje, že je dôležité dodržiavať lehoty, ktoré boli stanovené pre aktualizáciu regulačného rámca.

1.6. EHSV tiež víta ďalší návrh uvedený v správe Enrica Lettu, podľa ktorého je potrebné prispôsobiť súčasný právny rámec štátnej pomoci, aby sa subjektom sociálneho hospodárstva uľahčil lepší prístup k úverom a financovaniu.

1.7. EHSV konštatuje, že verejné orgány primerane nevyužívajú právny rámec v oblasti pomoci pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu, pokiaľ ide o zdravotnícke a sociálne služby. Tieto orgány často nevenujú dostatočnú pozornosť rozsiahlej diskrečnej právomoci, ktorú im zmluvy priznávajú, pokiaľ ide o možnosť klasifikovať určité činnosti ako služby všeobecného hospodárskeho záujmu. EHSV sa domnieva, že táto diskrečná právomoc je obzvlášť výrazná v prípade zdravotníckych a sociálnych služieb, a to z dôvodu vertikálnej subsidiarity a sociálnej súdržnosti, ako aj z dôvodu neexistencie osobitných regulačných obmedzení, napríklad v prípade iných služieb, ktoré majú väčší hospodársky význam, ako sú sieťové odvetvia. Keďže v členských štátoch EÚ je bežné, že sociálne služby všeobecného hospodárskeho záujmu nie sú dostatočne financované, mal by sa zdôrazniť význam článku 2 ods. 1 písm. c) rozhodnutia o službách všeobecného hospodárskeho záujmu. Členské štáty EÚ by mali v oblasti sociálnych služieb všeobecného hospodárskeho záujmu prednostne uplatňovať článok 2 ods. 1 písm. c) rozhodnutia o službách všeobecného hospodárskeho záujmu vždy, keď im to rozsah pôsobnosti ustanovenia dovoľuje, a nie všeobecné nariadenie *de minimis*, ktoré sa väčšinou využíva.

1.8. EHSV víta politické usmernenia novej Európskej komisie na roky 2024 – 2029 uverejnené 18. júla 2024, a to najmä ich časť, v ktorej sa avizuje: „Takisto zrevidujeme naše pravidlá štátnej pomoci, aby sa umožnili opatrenia na podporu bývania, najmä pokiaľ ide o cenovo dostupné, energeticky efektívne a sociálne bývanie“. Zároveň poukazuje na to, že právne predpisy v oblasti štátnej pomoci uplatniteľné na náhradu za poskytnutie služby všeobecného hospodárskeho záujmu by sa v tejto súvislosti mohli ukázať dôležité aj so zreteľom na chvályhodné úsilie subjektov sociálneho hospodárstva bojovať proti kríze v oblasti bývania, o čom svedčí know-how bytových družstiev, bytových nadácií, vzájomných spoločností a mnohých filantropických organizácií.

1.9. EHSV konštatuje, že by sa mohli zaviesť doložky flexibility uvoľnením uplatňovania pravidiel štátnej pomoci v prípade financovania čiastočne z európskych a čiastočne z vnútroštátnych zdrojov, ako je to v prípade financovania z Európskeho sociálneho fondu (ESF) a Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), ktoré sa poskytuje na úrovni členského štátu. Hoci sa v súčasnosti tieto fondy v prevažnej miere riadia právom EÚ, vzťahujú sa na ne pravidlá štátnej pomoci z dôvodu diskrečnej právomoci vnútroštátnych orgánov pri prideľovaní prostriedkov, zatiaľ čo tieto pravidlá sa neuplatňujú na fondy čisto európskeho pôvodu (napr. Horizont Európa), ktoré sú riadené na úrovni EÚ bez zásahu členského štátu.

1.10. EHSV napokon naliehavo vyzýva Európsku komisiu, aby pokračovala vo svojom úsilí o vykonávanie akčného plánu pre sociálne hospodárstvo vypracovaného v rámci *plánu z Liège pre sociálne hospodárstvo v Európskej únii*, ktorý 12. februára 2024 podpísali zástupcovia 19 vlád a v ktorom sa konkrétne deleguje zodpovednosť za koordináciu vykonávania na jedného z komisárov nového kolégia.

2. **Kontext stanoviska**

2.1. Podľa nedávnej správy o porovnávaní sociálno-ekonomickej výkonnosti sociálneho hospodárstva EÚ (*Benchmarking the socio-economic performance of the EU social economy*), ktorú uverejnila Európska komisia, subjekty sociálneho hospodárstva zamestnávajú viac ako 11 miliónov ľudí (6,3 % zamestnaného obyvateľstva) v 27 členských štátoch EÚ. Z celkového počtu 4 miliónov organizácií sociálnej ekonomiky 246 000 sú podniky, ktoré poskytujú riešenia kľúčových výziev v oblasti starostlivosti európskym občanom. Tieto subjekty zahŕňajú širokú škálu odvetví, ako sú služby v oblasti sociálnej pomoci a zdravotnej starostlivosti, obehové hospodárstvo, boj proti chudobe, sociálne bývanie, boj proti plytvaniu potravinami a participatívna výroba energie z obnoviteľných zdrojov.

2.2. V akčnom pláne pre sociálne hospodárstvo, ktorý podporuje Európska komisia [COM(2021) 778 final] sa uvádza, že „trpezlivý, dlhodobý investičný kapitál nie je pre subjekty sociálneho hospodárstva vždy ľahko dostupný. Verejné orgány v plnej miere nevyužívajú existujúce možnosti na uľahčenie prístupu sociálnych podnikov k verejnému obstarávaniu alebo financovaniu, ani flexibilitu, ktorú im ponúkajú súčasné pravidlá EÚ v oblasti štátnej pomoci.“

2.3. V tom istom dokumente sa tiež poukazuje na to, že členské štáty nevyužívajú v plnej miere možnosti, ktoré v prípade služieb všeobecného hospodárskeho záujmu vyplývajú z pravidiel štátnej pomoci na jednej strane a zo všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách na strane druhej, ktoré umožňujú poskytovanie štátnej pomoci zlučiteľnej s vnútorným trhom.

2.4. V odporúčaní Rady týkajúcom sa vypracovania rámcových podmienok sociálneho hospodárstva [2023/0179 (NLE)] sa uvádza, že „verejné orgány často nevyužívajú v plnej miere súčasný rozsah pravidiel štátnej pomoci na podporu sociálneho hospodárstva tam, kde samotný trh nie je schopný dosiahnuť uspokojivý prístup na trh práce a sociálne začlenenie, pričom sa obmedzujú na opatrenia pod všeobecnou hranicou pomoci *de minimis* a nevyužívajú možnosť

zaviesť opatrenia podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 (všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách), ako je regionálna pomoc, pomoc vo forme rizikového financovania a pomoc na prijímanie znevýhodnených pracovníkov“.

2.5. V nedávnej štúdii o štátnej pomoci na prístup sociálnych podnikov k financovaniu a na prijímanie znevýhodnených pracovníkov do zamestnania vo forme mzdových dotácií ([1]) sa skúmalo uplatňovanie a vplyv všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách na sociálne podniky, ktoré zamestnávajú znevýhodnených pracovníkov v členských štátoch. Z výsledkov vyplýva, že vnútroštátne orgány často uplatňujú alternatívne pravidlá k všeobecnému nariadeniu o skupinových výnimkách, pričom uvádzajú dôvody, ako je nedostatočná znalosť európskych pravidiel štátnej pomoci, zložitosť všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách a iné administratívne ťažkosti.

3. **Všeobecné pripomienky**

3.1. V správe Maria Draghiho o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti sa kladie dôraz na prepojenie medzi konkurencieschopnosťou a európskym sociálnym modelom a pripomína význam ochrany európskych systémov sociálneho zabezpečenia a sociálnej ochrany. V tejto súvislosti sa v tomto stanovisku odporúča zosúladiť potrebu silnej verejnej podpory subjektov sociálneho hospodárstva, ktoré často vykonávajú funkcie a úlohy, ktoré predtým vykonávali štáty, s európskymi pravidlami štátnej pomoci. Mala by sa primerane zvážiť najmä osobitná povaha trhu so zdravotníckymi a sociálnymi službami, na ktorom pôsobia subjekty sociálneho hospodárstva. V tejto súvislosti EHSV pripomína, že cieľom subjektov sociálneho hospodárstva nie je maximalizovať zisky, ktoré sa majú rozdeliť medzi investorov, ale reinvestovať ich do činností subjektu alebo v každom prípade do dosiahnutia sociálnych cieľov alebo vo všeobecnom záujme.

3.2. V tomto ohľade je vhodné pripomenúť významný rozsudok v spojených veciach C-78/08 a C 80/08 Paint Graphos z 8. septembra 2011, v ktorom Súdny dvor Európskej únie rozhodol o systéme oslobodenia od dane z príjmu pre družstvá, pričom argumentoval tým, že družstvá nie sú z dôvodu svojich vlastností v rovnakej situácii ako obchodné spoločnosti. Uznanie legitímnosti špecifického daňového systému vzhľadom na osobitné charakteristiky daného subjektu by malo viesť spoluzákonodarcov k tomu, aby zaujali rovnaké politické smerovanie pre rôzne subjekty sociálneho hospodárstva.

3.3. Hoci EHSV s potešením víta nedávnu úpravu stropu pomoci *de minimis* na 300 000 EUR a 750 000 EUR za každé obdobie troch rokov pre bežný sektor a služby všeobecného hospodárskeho záujmu, konštatuje, že pomoc *de minimis* nemožno považovať za dostatočný právny základ v zmysle právnych predpisov EÚ v oblasti štátnej pomoci na poskytnutie verejnej podpory subjektom sociálneho hospodárstva v oblasti zdravotníckych a sociálnych služieb ([2]). Mnohé orgány verejnej správy v členských štátoch však prevažne používajú rámec *de minimis* namiesto všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách, oznámenia o štátnej pomoci pre zamestnávanie alebo rámca štátnej pomoci vo všeobecnom hospodárskom záujme, a to z dôvodu jeho zjednodušenej štruktúry a jednoduchého uplatňovania, ako aj z dôvodu neznalosti všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách, hoci je platné od roku 2014.

3.4. EHSV si uvedomuje, že nie je možné vopred určiť štandardný zoznam hospodárskych a nehospodárskych činností a to, ako by sa mal tento pojem v konečnom dôsledku posudzovať v každom konkrétnom prípade. Zdôrazňuje však, že činnosti subjektov sociálneho hospodárstva – či už ich vykonávajú subjekty združujúce určitý počet členov s prispením dobrovoľníkov v neziskovom kontexte, alebo v niektorých prípadoch subjekty sociálneho hospodárstva, ako sú družstvá, vzájomné spoločnosti alebo nadácie – môžu mať solidárny a nie hospodársky charakter. Preto by sa mali považovať za subjekty, na ktoré sa nevzťahuje rozsah pôsobnosti článku 107 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

3.5. EHSV konštatuje, že v oblasti zdravotníckych a sociálnych služieb cezhraničná mobilita a cezhraničný význam často chýbajú alebo sú irelevantné na strane dopytu, keďže tieto služby majú len miestny a blízky charakter. V niektorých prípadoch sa tieto služby vyznačujú dokonca nedostatočnou vnútornou mobilitou medzi rôznymi regiónmi toho istého štátu, čo ešte viac zdôrazňuje silný lokálny charakter zdravotníckych a sociálnych služieb.

3.6. Hoci je pravda, že cezhraničná mobilita v oblasti sociálnych a zdravotníckych služieb môže potenciálne existovať na strane ponuky, EHSV sa domnieva, že vnútroštátne orgány by mali zabezpečiť nediskriminačný prístup k spoľahlivému systému finančnej podpory sociálnych a zdravotníckych služieb zlučiteľnej s článkom 107 ZFEÚ bez toho, aby sa pravidlá štátnej pomoci použili na odôvodnenie zníženia verejného financovania v odvetví kľúčovom pre sociálnu súdržnosť na miestnej úrovni.

([1]) *Study on State aid for access to finance for social enterprises and for the recruitment of disadvantaged workers in the form of wage subsidies.*

([2]) Pokiaľ ide o vymedzenie sociálnych a zdravotníckych služieb, pozri akčný plán na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv alebo konkrétnejšie oznámenie o európskej stratégii v oblasti starostlivosti [COM(2022) 440 final].

3.7. V súlade s politickou vôľou uvedenou v akčnom pláne pre sociálne hospodárstvo a v odporúčaní, v ktorom sa inštitúcie vyzývajú, aby konali s cieľom uvoľniť potenciál subjektov sociálneho hospodárstva, sa EHSV domnieva, že v pravidlách štátnej pomoci by sa mali uznať osobitné úlohy a osobitná povaha týchto subjektov a mali by sa im priznať regulačné podmienky, ktoré zohľadňujú charakteristiky sociálneho hospodárstva, predovšetkým zákonnú povinnosť reinvestovať všetky zisky alebo väčšinu ziskov a prebytkov do plnenia cieľov všeobecného záujmu, ako sa uvádza v národných právnych rámcoch a odporúčaní Rady.

4. **Smerom k rámcu štátnej pomoci, ktorý je v súlade s cieľmi sociálneho hospodárstva**

4.1. Pokiaľ ide o možné poskytovanie pomoci, ktorá je zlučiteľná s vnútorným trhom, EHSV sa domnieva, že by sa mali posilniť a zjednodušiť pravidlá poskytovania funkčnej pomoci na prijímanie znevýhodnených pracovníkov alebo pracovníkov so zdravotným postihnutím do zamestnania uvedených v oddiele 6 všeobecného nariadenia č. 651/2014 o skupinových výnimkách a že oznámenie o pomoci pre zamestnávanie by sa malo aktualizovať tak, aby odrážalo súčasnú hospodársku realitu. Konkrétne a rýchle opatrenia, ktoré by Komisia mohla v tejto súvislosti prijať, by spočívali v úprave maximálnej výšky pomoci, ktorú možno poskytnúť v súvislosti s opätovným začlenením na trh práce. EHSV tiež zdôrazňuje, že je nevyhnutné zachovať uvedené dve kategórie pomoci ako špecifické a odlišné a že je dôležité dodržiavať lehoty, ktoré boli stanovené pre aktualizáciu všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách.

4.2. EHSV schvaľuje a dôrazne podporuje návrh obsiahnutý v správe Enrica Lettu o vnútornom trhu, aby sa tieto pravidlá prehodnotili a zlepšili („Oveľa viac než len trh“, s. 106).

4.3. EHSV víta návrh, ktorý je tiež obsiahnutý v správe Enrica Lettu, aby sa súčasný právny rámec štátnej pomoci prispôsobil s cieľom uľahčiť subjektom sociálneho hospodárstva lepší prístup k úverom a financovaniu.

4.4. EHSV sa domnieva, že pri prípadnej revízii všeobecného nariadenia (EÚ) č. 651/2014 o skupinových výnimkách, v ktorom sa stanovujú osobitné podmienky pre „zlučiteľnú pomoc“, ktorá sa môže poskytnúť bez predchádzajúceho súhlasu Komisie, by sa mali výslovne uznať subjekty sociálneho hospodárstva. Z tohto dôvodu je nutné, aby sa vo všeobecnom nariadení o skupinových výnimkách normatívne vymedzil pojem „subjekty sociálneho hospodárstva“, ako sa navrhuje aj v správe Enrica Lettu. EHSV konštatuje, že v mnohých prípadoch a možných situáciách sa pri činnostiach subjektov sociálneho hospodárstva neporušujú pravidlá hospodárskej súťaže EÚ upravujúce trhy, keďže sa vykonávajú v rámci podnikateľského modelu, ktorého cieľom nie je maximalizovať zisky, ale opätovne ich investovať na dosiahnutie sociálnych alebo environmentálnych cieľov založených na solidarite.

4.5. EHSV tiež konštatuje, že vnútroštátne orgány nedostatočne využívajú článok 56 všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách č. 651/2014 týkajúci sa pomoci na investície do miestnych infraštruktúr, najmä v súvislosti s investíciami nevyhnutnými do zdravotníckych a sociálnych služieb, hoci tento článok môže v mnohých prípadoch poskytnúť primeraný právny základ pre zlučiteľnosť s vyšším potenciálom ako pravidlo *de minimis*.

4.6. EHSV tiež konštatuje, že verejné orgány primerane nevyužívajú právny rámec v oblasti pomoci pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu, pokiaľ ide o zdravotnícke a sociálne služby. Príslušné orgány členských štátov totiž často nevenujú dostatočnú pozornosť rozsiahlej diskrečnej právomoci, ktorú im zmluvy priznávajú, pokiaľ ide o možnosť klasifikovať určité činnosti ako služby všeobecného hospodárskeho záujmu. EHSV sa domnieva, že táto diskrečná právomoc je obzvlášť výrazná v prípade zdravotníckych a sociálnych služieb, a to z dôvodu vertikálnej subsidiarity a sociálnej súdržnosti, ako aj z dôvodu neexistencie osobitných regulačných obmedzení, napríklad v prípade iných služieb, ktoré majú väčší hospodársky význam, ako sú sieťové odvetvia.

4.7. EHSV konštatuje, že v článku 2 ods. 1 písm. c) rozhodnutia 2012/21/EÚ, podľa ktorého sú určité náhrady za služby všeobecného hospodárskeho záujmu zlučiteľné s vnútorným trhom, sa nestanovuje horná hranica náhrady „za poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, ktoré spĺňajú základné sociálne potreby, pokiaľ ide o zdravotnú a dlhodobú starostlivosť, starostlivosť o dieťa, prístup a reintegráciu na trh práce, sociálne bývanie a starostlivosť o zraniteľné skupiny a sociálne začlenenie týchto skupín“. EHSV preto vyzýva vnútroštátne orgány, aby vo väčšej miere využívali uvedené regulačné ustanovenia.

4.8. EHSV súhlasí s konštatovaním, že oblasť sociálnych a zdravotníckych služieb predstavuje už dlho paradigmu deliacej čiary medzi negatívnym výkladom ustanovení o službách všeobecného hospodárskeho záujmu ako výnimky z hospodárskej súťaže EÚ a novým pozitívnym výkladom týchto ustanovení ako vyjadrenia práv občanov (Fiedziuk, N. A.: *Services of general economic interest and the Treaty of Lisbon: Opening doors to a whole new approach or maintaining the „status quo“*, European Law Review, 2011, s. 229).

4.9. Vnútroštátne orgány majú často ťažkosti s uplatňovaním pravidiel týkajúcich sa služieb všeobecného hospodárskeho záujmu z technického a byrokratického hľadiska, najmä pokiaľ ide o vypracovanie osobitných aktov o poverení a schopnosť uplatňovať zložité právne pojmy, ako je „primeraný zisk“. Je to pravdepodobne spôsobené tým, že byrokratická záťaž a záťaž súvisiaca s dodržiavaním predpisov sa v prípade sieťových odvetví so silnou komerčnou štruktúrou prejavuje aj v dosť odlišnej oblasti, ktorú predstavujú zdravotnícke a sociálne služby. To sa môže ukázať ako problematické, pokiaľ ide o čisto sociálne služby, ktoré sa väčšinou poskytujú na miestnej úrovni (Merola, R., 2012, European State Aid Law Quarterly, 2/2012, s. 29).

4.10. EHSV preto požaduje osobitné investície na vnútroštátnej a európskej úrovni v snahe podporiť odbornú prípravu zamestnancov verejnej správy v členských štátoch o možnostiach pravidiel týkajúcich sa služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, najmä pokiaľ ide o zdravotnícke a sociálne služby, a žiada, aby sa ako referenčné príklady sprístupnili osvedčené vnútroštátne postupy a skúsenosti.

4.11. V tejto súvislosti EHSV zdôrazňuje veľký praktický prínos, ktorý v minulosti preukázala *Príručka k uplatňovaniu pravidiel Európskej únie týkajúcich sa štátnej pomoci, verejného obstarávania a vnútorného trhu na služby vo všeobecnom hospodárskom záujme a najmä na sociálne služby vo všeobecnom záujme* z roku 2013 [SWD(2013) 53 final/2], a žiada, aby sa tieto usmernenia aktualizovali viac ako desať rokov po ich prvom uverejnení.

4.12. EHSV víta politické usmernenia novej Európskej komisie na roky 2024 – 2029 uverejnené 18. júla 2024, a to najmä ich časť, v ktorej sa avizuje: „Takisto zrevidujeme naše pravidlá štátnej pomoci, aby sa umožnili opatrenia na podporu bývania, najmä pokiaľ ide o cenovo dostupné, energeticky efektívne a sociálne bývanie“. Zároveň poukazuje na to, že právne predpisy v oblasti štátnej pomoci uplatniteľné na náhradu za poskytnutie služby všeobecného hospodárskeho záujmu by sa v tejto súvislosti mohli ukázať dôležité aj so zreteľom na chvályhodné úsilie subjektov sociálneho hospodárstva bojovať proti kríze v oblasti bývania, o čom svedčí know-how bytových družstiev, bytových nadácií, vzájomných spoločností a mnohých filantropických organizácií.

4.13. EHSV napokon konštatuje, že by sa mohli zaviesť doložky o flexibilite zmiernením uplatňovania pravidiel štátnej pomoci v prípade financovania napríklad z ESF a EFRR. Hoci sa tieto fondy v súčasnosti v prevažnej miere riadia právom EÚ, vzťahujú sa na ne pravidlá štátnej pomoci z dôvodu diskrečnej právomoci, ktorá ostala vnútroštátnym orgánom, zatiaľ čo tieto pravidlá sa neuplatňujú na fondy čisto európskeho pôvodu, ktoré sú riadené na úrovni EÚ bez zásahu členského štátu.

4.14. Zástupcovia 19 vlád pod záštitou belgického predsedníctva podpísali 12. februára 2024 *plán z Liège pre sociálne hospodárstvo v Európskej únii*, v ktorom navrhli 25 konkrétnych záväzkov na vykonávanie akčného plánu pre sociálne hospodárstvo. EHSV dúfa, že nová Komisia zohľadní tieto návrhy pri vykonávaní svojho mandátu.

V Bruseli 22. januára 2025

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Oliver RÖPKE